

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 15CoP/6/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6121416341
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 02. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jaroslav Gallo
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2022:6121416341.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jaroslava Galla a členov senátu JUDr. Jaroslava Mikulaja a JUDr. Klaudie Koskovej, v právnej veci navrhovateľa: N. N., nar. XX. XX. XXXX, X. XXXXX/X, XXX XX X. X. - G., proti odporkyni: W. N., rod. H., nar. XX. XX. XXXX, X. XXXXX/X, XXX XX X. X. - G., o rozvod manželstva, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č.k. 9Pc/8/2021-25 zo dňa 13.10.2021, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu z r u š u j e a vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Odvolaním napadnutým rozsudkom okresný súd ako súd prvej inštancie zamietol návrh navrhovateľa na rozvod manželstva s odporkyňou. Právne poukázal na ustanovenia Zákona o rodine (zák. č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) upravujúcich rozvod manželstva. Pri skutkovom odôvodnení vychádzal najmä z vyjadrení účastníkov na pojednávaní a zo skutočností, že manželstvo účastníkov trvá 33 rokov, ich vzájomné vzťahy prešli počas tejto doby rôznymi krízami, najmä z dôvodu správania sa na strane navrhovateľa (nadväzovanie známostí s inými ženami, nedostatočnú starostlivosť o rodinu). Navrhovateľ nadviazal známosť s omnoho mladšou ženou pred 1,5 rokom, zo spoločného účtu vybral značnú finančnú čiastku, splácanie polovice sumy úverov ako aj nákladov na bývanie v rodinnom dome ponechal na odporkyňu, čo je vzhľadom k jej zárobkovým možnostiam pre ňu neúnosné. Takéto správanie a postoj navrhovateľa k manželstvu okresný súd považoval za nezodpovedný a ľahkovážny, priečiaci sa účelom a funkciám manželstva. Mal za to, že intenzita a dĺžka trvania rozvratu v manželstve nie je v porovnaní s celkovou dĺžkou trvania manželstva taká, že odôvodňuje rozvod. Nebolo preukázané, že by sa odporkyňa správala takým spôsobom, že by zapríčinila rozvrat manželstva. Známosť, ktorú nadviazal navrhovateľ sa nejaví súdu ako perspektívna, prípadný rozvod manželstva by mohol ešte viac ohroziť značnou mierou nielen odporkyňu, ale aj širší okruh blízkych známych zo strany navrhovateľa (napr. jeho matku, deti). Na základe uvedenej skutočnosti súd návrh navrhovateľa zamietol ako bezdôvodný. O trovách konania rozhodol podľa § 51 CMP (zák. č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok), podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Proti rozsudku okresného súdu v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie navrhovateľ. V odvolaní poukázal na to, že medzi manželmi dochádzalo k čoraz väčšiemu citovému odcudzeniu, pričom tento vzniknutý stav sa vyhroutil v roku 2019 a navrhovateľ v máji 2019 opustil spoločnú domácnosť, pričom má už inú známosť. Aj vzhľadom na plnoletosť detí už nemá záujem na ďalšom umelom udržiavaní manželského zväzku a nie je ani perspektíva zlepšenia uvedenej situácie a nemá záujem na ďalšom spolužití. Navrhovateľ už takmer rok žije a zdieľa spoločnú domácnosť s novou partnerkou a jeho vzťah k odporkyni je absolútne chladný. Nezdediajú žiadne spoločné záujmy, ani jeden z nich nemá záujem o toho druhého. Vzhľadom na tieto skutočnosti nemožno očakávať obnovenie manželského spolužitia. Navrhovateľ vedie samostatný život mimo X. X. a nemá záujem o ďalší spoločný život s odporkyňou. Uviedol tiež, že súd si nemôže prisvojiť právomoc hodnotiť konanie účastníkov, resp. navrhovateľa v

zmysle, že ho vyhodnotí ako ľahkovážne len preto, že navrhovateľ už dlhodobo nemá záujem o ďalšie spolužitie s odporkyňou. Vzhľadom na plnoleté deti manželstvo neplní ani funkciu výchovy detí. Zákon tiež nepodmieňuje rozvod manželstva kladným správaním sa jedného z manželov. Citová väzba, na základe ktorej účastníci uzatvárali manželský zväzok je už roky silne narušená. Jedná sa o vzťah dvoch cudzích ľudí, bez akýchkoľvek spoločných záujmov a cieľov. Na základe toho navrhol zmeniť rozsudok okresného súdu a manželstvo rozviesť.

3. Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa navrhla rozsudok okresného súdu potvrdiť. Stotožnila sa so závermi súdu prvej inštancie a poukázala na opakovanie nepravdivých tvrdení zo strany navrhovateľa v jeho odvolaní. Uviedla, že manželstvo trvá 33 rokov, vychovali dve deti a aj keď sa medzi nimi vyskytli náročnejšie obdobia a nezhody, nikdy neboli takej intenzity, aby medzi nimi došlo k hlbokému a trvalému rozvratu. Aj v najťažších časoch totiž medzi nimi panovala vzájomná úcta a rešpekt. Odporkyňa má za to, že príčiny súčasných nezhôd v manželstve je možné zvrátiť a súd by v tejto situácii mal využiť svoju výchovnú funkciu a viesť manžela k zmiereniu. Ani v tejto fáze manželstva napríklad navrhovateľ nezabudol na meniny odporkyne, zaslal jej kvety aj SMS. Odporkyňa uviedla, že sa nikdy nevyjadřila spôsobom, ktorý uvádza navrhovateľ v odvolaní, že sa ku nej správa zle. Je presvedčená, že manželstvo v súčasnosti len prechádza krízou, zapríčinenou novou známosťou navrhovateľa. Má však za to, že táto známosť nie je ani stabilná, ani perspektívna a v súčasnosti už zrejme ani aktuálna. Svedčí o tom aj fakt, že navrhovateľ si opäť nasťahoval veci domov a zdržuje sa striedavo buď doma alebo u kamaráta. Taktiež uviedla, že nie je pravdou, že manžel opustil spoločnú domácnosť v roku 2019. Manžel spoločnú domácnosť nikdy natrvalo neopustil. Pred siedmymi rokmi spoločne postavili dom, v ktorom býva aj jeho matka, odkázaná na ich spoločnú starostlivosť a pomoc. Navyše manželstvo trvajúce vyše 33 rokov je v súčasnosti v takej fáze, keď už splnilo svoju rodičovskú a výchovnú funkciu a už má zo svojich spoločenských funkcií plniť ako prvoradú funkciu ekonomickú. Odporkyňa uviedla, že manželovi bola vždy oporou v čase, keď ekonomicky zabezpečoval rodinu. V súčasnej dobe je dôležitá ich vzájomná pomoc a mali by si byť najbližšími osobami pri vzájomnej pomoci a bolo by v rozpore so zásadami uvedenými v Zákone o rodine manželstvo rozviesť.

4. Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, viazaný rozsahom odvolania (§ 65 CMP), bez viazanosti odvolacími dôvodmi (§ 66 CMP), prejednal odvolanie bez nariadenia pojednávania (a contrario § 385 ods. 1 CSP - zák. č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok) a rozsudok okresného súdu zrušil podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie podľa § 391 ods. 1 CSP.

5. Podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

6. Dôvodom pre zrušenie rozhodnutia je aj existencia vady, ktorá sa prejavila v takom nesprávnom procesnom postupe, ktorým súd znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Základný rámec práva na spravodlivé súdne konanie použiteľný pre civilné konanie je obsiahnutý v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Toto právo je podľa judikatúry Ústavného súdu SR implikované aj v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR. Jednotlivé čiastkové práva, ktoré tvoria obsah práva na spravodlivý proces je možné vyvodiť predovšetkým z rozhodovacej činnosti ESLP. Patrí sem najmä právo na prístup súdu, právo na nezávislý a nestranný súd, právo na verejnosť konania a rozhodnutia, právo na rozhodnutie v primeranej lehote a právo na spravodlivé prejednanie veci. V rámci práva na spravodlivé prejednanie veci je možné zdôrazniť princíp rovnosti strán, rovnosti zbraní, princíp kontradiktórnosti konania a právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Pokiaľ odôvodnenie súdneho rozhodnutia nie je dostatočné, dochádza k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7. Okresný súd nedostatočne odôvodnil rozhodnutie o zamietnutí návrhu na rozvod manželstva z dôvodu nedostatočného vyhodnotenia hmotnoprávných predpokladov rozvodu.

8. Podľa § 22 Zákona o rodine k zrušeniu manželstva rozvodom možno pristúpiť len v odôvodnených prípadoch.

9. Rozvod manželstva je podľa slovenského rodinného práva jediná prípustná forma zániku manželstva počas života oboch manželov. Predstavuje úplné zrušenie manželstva konštitutívnym rozhodnutím súdu v konaní iniciovanom niektorým z manželov. Je výlučne na posúdení súdu, či sú splnené hmotnoprávne predpoklady rozvodu vyplývajúce z § 23 ods. 1 Zákona o rodine.

10. Podľa § 23 ods. 1 Zákona o rodine súd môže manželstvo na návrh niektorého z manželov rozviesť, ak sú vzťahy medzi manželmi tak vážne narušené a trvalo rozvrátené, že manželstvo nemôže plniť svoj účel a od manželov nemožno očakávať obnovenie manželského spolužitia.

11. Jediným hmotnoprávnym dôvodom rozvodu je kvalifikovaný rozvrat manželstva. Kvalifikácia stupňa rozvratu je zverená výlučne súdu, ktorý musí preukázať, či manželstvo je už dostatočne vážne narušené a dostatočne rozvrátené. Dostatočnosť oboch bude mať za preukázanú vtedy, ak dospeje k záverom, že už viac toto manželstvo nemôže plniť svoj účel a ani už nemožno od manželov očakávať obnovenie manželského spolužitia.

12. Vážnosť rozvratu manželstva spočíva v dôvodoch, ktoré viedli k podaniu návrhu na rozvod. Súd je povinný tieto dôvody zisťovať a vyhodnocovať. Manželstvo počas svojej existencie plní funkciu sociálnu, ekonomickú, biologickú a výchovnú, a jeho účelom je vytvoriť harmonické a trvalé životné spoločenstvo, ktoré zabezpečí riadnu výchovu detí. Manželstvo možno rozviesť až vtedy, keď sa už žiadna z týchto funkcií v manželstve nerealizuje. Pre zistenie relevantných skutočností musí preto súd skúmať, či:

- manželia spolu žijú ako rodina (či obaja manželia majú vôľu tvoriť jeden celok a tráviť spoločne čas, akým spôsobom, v akom rozsahu a kvalite: ak medzi nimi existujú rozpory, aké majú dôvody a aký je ich postoj k plneniu manželských povinností a pod),
- manželia spoločne hospodária, či prispievajú na úhradu potrieb rodiny podľa svojich možností, schopností a majetkových pomerov, či si riadne plnia svoju vyživovaciu povinnosť v prípade, ak takáto vyživovacia povinnosť existuje, či naďalej spoločne spravujú majetok v BSM,
- manželia spolu intímne žijú, resp. či niektorý z nich nežije intímne s iným partnerom,
- ešte spoločne vychovávali deti, ktoré s nimi v rodine žijú.

13. Okresný súd nedostatočne zistil a nedostatočne vyhodnotil uvedené relevantné skutočnosti. Nedostatočne sa zameril na rozdiel medzi stavom, počas ktorého manželia považovali manželstvo ešte za funkčné a súčasným stavom, ktorý viedol navrhovateľa k podaniu návrhu na rozvod manželstva. Až zistenie príčiny rozvratu napomôže posúdiť jeho vážnosť. V prípade rozvodu manželstva nie je najdôležitejšia rýchlosť konania ako taká, ale dodržanie všetkých povinností súdu, ako aj účastníkov, vrátane povinnosti súdu pokúsiť sa o zmierenie manželov podľa ust. § 96 ods. 1 CMP. Súd môže napríklad manželov tiež vyzvať, aby sa o zmierenie pokúsili mediáciou v zmysle § 96 ods. 2 CMP. Je však v tejto súvislosti potrebné uviesť, že účasť na mediácii nemožno vynucovať a rovnako nemožno manželov nútiť k zmiereniu. Pokiaľ si súd ustáli, že vzťahy medzi manželmi sú skutočne vážne rozvrátené tak, že manželstvo nemôže plniť svoj spoločenský účel, musí sa zamerať na otázku trvalosti rozvratu. Rozvrat je dostatočne trvalý vtedy, ak už nemožno očakávať obnovenie manželského spolužitia. V tomto smere sa súd musí zamerať na určenie dĺžky času, od kedy manželia netvoria jeden celok, či zdieľajú stále spoločnú domácnosť ako sa podieľajú na domácich prácach, či stále spolu hospodária a spravujú spoločný majetok, či spolu intímne žijú, resp. ako dlho má navrhovateľ inú známosť.

14. Ak manželstvo žiadnu zo svojich funkcií neplní a tento stav trvá dostatočne dlhý čas, pričom absentuje vôľa obnoviť spolužitie aspoň z jednej strany, potom možno rozvrat považovať za trvalý. Práve dôkazom trvalosti rozvratu je nový partnerský vzťah jedného z manželov, najmä, ak vykazuje určité známky stability alebo perspektívnosti. Pokiaľ okresný súd známosť, ktorú v súčasnej dobe nadviazal navrhovateľ vyhodnotil ako neperspektívnu, pre takýto záver nemal vykonané dokazovanie, ako ani neodôvodnil, na základe čoho k takémuto záveru dospel.

15. Vzhľadom na to, že okresný súd nedostatočne vyhodnotil jednotlivé funkcie, ktoré počas svojej existencie manželstvo má plniť, či manželstvo navrhovateľa a odporkyne skutočne tieto funkcie plní, ako aj vzhľadom na to, že okresný súd nedostatočne zisťoval relevantné skutočnosti, ktoré musí skúmať za účelom zistenia, či vzťahy medzi manželmi sú vážne narušené a trvalo rozvrátené, pričom odôvodnenie rozhodnutia neposkytuje ani odpovede na otázky existencie príčin, ktoré by mali viesť k vážnemu rozvratu vzťahov medzi manželmi a na ktoré pri rozhodovaní o rozvode je povinný prihliadať, ako aj v odôvodnení absentuje miera posudzovania rozvratu vzťahov medzi manželmi pri porušení povinnosti manželov, odvolaciemu súdu nezostala iná možnosť, než rozsudok okresného súdu zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie s tým, že okresný súd opätovne podrobne vypočuje účastníkov konania a náležite zistí hmotnoprávne predpoklady pre rozvod manželstva. Zároveň opätovne rozhodne aj o trovách konania.

16. Rozsudok bol prijatý pomerom hlasov členov senátu 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
- b) kto ho robí,
- c) ktorej veci sa týka,
- d) čo sa ním sleduje a
- e) podpis.

(§ 127 ods. 1 CSP)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 CSP).

Strany konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolaťela musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolaťelom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie ani na základe výzvy na plnenie (§ 379 ods. 1 a 2 CMP), môže mu súd uložiť pokutu do 1.000,- € (§ 382 ods. 1 CMP), rozhodnúť o zastavení výplaty rodičovského príspevku a prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa (§ 383 ods. 1 CMP) alebo odňať maloletého tomu, u koho podľa rozhodnutia nemá byť a postarať sa o jeho odovzdanie tomu, komu bolo podľa rozhodnutia zverené, alebo tomu, komu rozhodnutie priznáva právo na styk s maloletým po obmedzený čas, alebo tomu, kto je oprávnený neoprávnenne premiestneného alebo zadržaného maloletého prevziať (§ 386 ods. 1 CMP) a to všetko aj bez návrhu (§ 376 ods. 2 CMP).